

Specifika mezinárodní obchodní arbitráže v Ruské federaci s vzhledem do problematiky předběžných opatření¹

Particularities of International Commercial Arbitration in the Russian Federation with an Insight to the Issue of Interim Measures

Václav Pravda

Abstract: *The paper elaborates on the specific legal environment of the Russian Federation in relation to international commercial arbitration. In particular, the author points out the issue of interim measures. Russia is a country of interest to the Czech businessmen; therefore, various disputes might, naturally, occur. These potential disputes are usually attached to the state courts. Given the current legal conditions of the state, the interaction between the arbitral proceedings and the court proceedings can rarely be eliminated. The sole case of a true independent course of arbitration might be witnessed in the case of voluntary compliance with the arbitral award when other requirements are also met. In the author's view, it is always beneficial to have an awareness of the state's procedural environment of the venue of the arbitration and of the venue of a potential enforcement of the award. The paper follows such idea and summarizes the present knowledge about the respective issues. The paper also refers about other current problems in Russia and in the region of the Commonwealth of Independent States.*

Key Words: *International Private Law; Arbitration; Interim Measure; Public Order; Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards; Guerilla Tactics; Emergency Arbitrator; the Russian Federation.*

Abstrakt: *Příspěvek pojednává o specifickém právním prostředí Ruské federace ve vztahu k mezinárodní obchodní arbitráži, konkrétněji pak k vydávání předběžných opatření. Rusko je zemí, ve které české společnosti čile podnikají, přičemž z takových vztahů zákonitě vznikají spory, které se více*

---

¹ Tento příspěvek je publikován jako součást projektu IGA ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci, projekt č. IGA_PF_2018_005 s názvem „Specifika mezinárodního rozhodčího řízení v Ruské federaci se zaměřením na předběžná opatření“.

či méně dotýkají ruského státního soudnictví. Vzhledem ke stávajícímu právnímu stavu se rozhodčí řízení interakci se státní mocí nemůže zcela vyhnout, leda v ideálních případech dobrovolného splnění rozhodčího nálezu při současném splnění dalších předpokladů. Podle autora je vždy přínosné se orientovat ve státním procesním prostředí místa konání rozhodčího řízení, popřípadě místa budoucího výkonu rozhodčího nálezu. V tomto duchu příspěvek shrnuje dosavadní stav právního poznání dané problematiky. Příspěvek se dále dotýká i dalších soudobých problémů v Rusku, respektive v regionu Společenství nezávislých států.

Klíčová slova: Mezinárodní právo soukromé; rozhodčí řízení; předběžné opatření; veřejný pořádek; uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů; partyzánská taktika; nouzový rozhodce; Ruská federace.

Úvod

Autor příspěvku se zaměřuje na problematiku mezinárodního obchodního rozhodčího řízení, konkrétně pak na otázky související s vydáváním předběžných opatření, a současně se zajímá o vývoj rozhodčího řízení a obecného soudnictví v Ruské federaci.

Na rozdíl od právního prostředí České republiky, ve kterém rozhodci nemají pravomoc vydávat předběžná opatření, v Ruské federaci tato možnost existuje. Účastníci rozhodčího řízení se tak mohou obrátit přímo na rozhodčí soud s žádostí o dočasnou úpravu jejich právních poměrů.

Ruské soudnictví, respektive rozhodčí řízení má podle názoru autora smysl zkoumat našimi akademiky z několika důvodů. Podle poznatků autora z právní praxe existuje množství česko-ruských podnikatelských vztahů a jakkoliv je ve výsledku jejich objem nesrovnatelný s obchodováním na vnitřním trhu Evropské unie, přesto se v jednotlivých případech jedná o obchody v řádech desítek milionů eur.

Kromě analýzy problematiky předběžných opatření považuje autor za přínosné, pokud bude upozorňovat na další vybrané problémy, které s předběžnými opatřeními souvisí pouze okrajově. Mezi takové problémy s vazbou na mezinárodní obchodní arbitráž se řadí například a především přístup některých ruských soudů k (ne)respektování mezinárodního práva, na což lze poukázat v rámci problematiky uznávání a výkonu cizích rozhodčích nálezů. Dalším významným problémem je pak míra ko-

rupce v rámci ruského soudnictví.² Samozřejmě se nelze spokojit s prostým nálepkováním ruského soudnictví coby soudnictví závislého na ruské exekutivní moci, jakkoliv je zmíněná skutečnost zřejmě oprávněným důvodem obavy zahraničních investorů.

Existují případy popsané v odborné literatuře, které uvedené obavy v individuálních případech racionalizují. Nadto, údajně i laický a mediální obraz ruského soudnictví uvnitř země je silně pošramocen a soudnictví obecně nepožívá velké důvěry.³ Argument, že se korupce u státních soudů v rámci obchodní arbitráže neprojeví, není v určitých případech platný. Mezi dva základní momenty závislosti arbitráže na státních soudech patří situace, při níž některý z účastníků řízení žádá o vydání předběžného opatření právě státní soud, a dále případ, kdy se úspěšný účastník rozhodčího řízení obrací na státní soud s žádostí o uznání a výkon předmětného rozhodčího nálezu.

Záměrem příspěvku není snaha vyvolat dojem, že západní soudnictví, respektive západní rozhodčí kultura je zásadně kvalitnější, než právní kultura ruská. Pravdou je, že v rámci moderních dějin neměly tyto různé části světa stejné startovací pozice. Zatímco západ si víceméně udržel své právní tradice a kontinuálně se vyvíjel kupředu, část světa ovlivněná sovětským právem vývojově stagnovala, popřípadě se ještě více propadla. Pokud autor níže upozorňuje na vybrané problémy vývoje v Rusku, uvedené bez dalšího neznamená, že se ve zbytku světa obdobné problémy identifikovat nedají.

Příspěvek tedy nejprve upozorní na vybrané problémy mezinárodní obchodní arbitráže v Ruské federaci a následně kriticky pojedná o problematice vydávání předběžných opatření rozhodci a státními soudy v rámci rozhodčího řízení se sudištěm v Ruské federaci.

---

² EGAP – Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s. (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj), hodnotí jednotlivé státy podle míry tzv. teritoriálního rizika. Ruská federace obdržela známku „4“ (na škále 0 – 7, kdy 0 značí žádné teritoriální riziko a 7 značí maximální teritoriální riziko; data ke dni 17. prosinec 2019). Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s., je česká společnost ovládaná státem, jejíž předmětem činnosti je pojišťování českého podnikatelského exportu.

³ Blíže viz například MITROFANOV, A. Mučili je a zavřeli až na 18 let. Kauza Sít' hýbe ruskou veřejností. In: *iROZHLAS* [online]. 2020-02-15 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/komentare/sit-kauxa-rusko-komentar-alexandr-mitrofanov-cesky-rozhlas-plus_2002150629_gak.

Soudobá úskalí mezinárodní obchodní arbitráže s vazbou na Rusko

Od rozpadu Sovětského svazu se Ruská federace, stejně jako i další země Společenství nezávislých států,⁴ vypořádává s pozůstatky socialistického hospodářství a socialistického práva. V dobách, kdy v Sovětském svazu mohla probíhat arbitráž pouze v uzavřeném institucionálním kruhu, se rozhodcem mohl stát pouze sovětský občan, což bylo předmětem kritiky západních právníků, zejména ve vztahu k jeho nestrannosti.

Od té doby se však mnohé změnilo. Ruská legislativa zvolila, na rozdíl od České republiky, dualistický model rozhodčího práva. Rozhodčí řízení je upraveno dvěma zákony, z nichž první upravuje rozhodčí řízení vnitrostátní⁵ a druhý upravuje rozhodčí řízení mezinárodní.⁶ Druhý zmíněný Zákon o mezinárodní obchodní arbitráži je založen na mezinárodně akceptovaných standardech, tj. na vzorovém zákonu Komise Organizace spojených národů pro mezinárodní obchodní právo (the United Nations Commission on International Trade Law, zkratka UNCITRAL). V oblasti vnitrostátní arbitráže došlo před přibližně pěti lety k vydání nového zákona, jež předpokládá licencování stálých rozhodčích institucí, které bez takového zvláštního povolení nemohou svou činnost vykonávat. Kromě dvou zmíněných rozhodčích zákonů hrají velkou roli také dva procesní kodexy, z nichž jeden je určen ke sporům obchodním⁷ a druhý je určen ke sporům z klasických občanskoprávních nepodnikatelských vztahů. Uvedené procesní předpisy mají zásadní význam při uznání a výkonu (i cizích) rozhodčích nálezů. Rusko přistoupilo k Newyorské úmluvě o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů z roku 1958 (dále jen „Newyorská úmluva“).

⁴ Společenství nezávislých států (Содружество Независимых Государств) je mezinárodní organizace některých států bývalého Sovětského svazu, spolupracujících zejména v politické, ekonomické a kulturní oblasti.

⁵ Blíže viz ruský *Federální zákon o arbitráži (rozhodčím řízení) v Ruské federaci č. 382-FZ, ve znění pozdějších předpisů* [2015-12-29] [v ruském originále *Федеральный закон "Об арбитраже (третейском разбирательстве)" в Российской Федерации № 382-ФЗ, с изменениями и дополнениями* [2015-12-29]].

⁶ Blíže viz *Zákon Ruské federace o mezinárodním obchodním rozhodčím řízení č. 5338-1, ve znění pozdějších předpisů* [1993-07-07] [v ruském originále *Закон Российской Федерации "О международном коммерческом арбитраже" № 5338-1, с изменениями и до полнениями* [1993-07-07]].

⁷ Blíže viz ruský *Federální zákon Rozhodčí procesní zákoník Ruské federace č. 95-FZ, ve znění pozdějších předpisů* [2002-07-24] [v ruském originále *Арбитражный процессуальный кодекс Российской Федерации № 95-ФЗ, с изменениями и дополнениями* [2002-07-24]].

Jakkoliv by se dnes dalo konstatovat, že rozhodčí řízení v Ruské federaci má svou komplexní právní úpravu a obecný respekt, stále se potýká s velkým množstvím problémů. Mezi ty nejvýraznější se v poslední dekádě řadí problematika uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, které se autor věnuje v samostatném článku.⁸ Neuznávání a odepření výkonu cizích rozhodčích nálezů je podle autorova zjištění problémem stále aktuálním, a to přesto, že ruské soudní autority se s tímto problémem snaží vypořádat. Podstatou daného problému je velice často skutečnost, že některé ruské soudy tendují k nadužívání výjimky z povinnosti uznat a vykonat cizí rozhodčí nález ve smyslu článku V odst. 2 písm. b) Newyorské úmluvy, tzn. výhrady veřejného pořádku.

Podle dosavadních poznatků autora je dalším svébytným typem problémů v ruském rozhodčím řízení (i v soudnictví obecně) takzvaná partyzánská taktika.⁹ Partyzánskou taktikou se v procesním slova smyslu rozumí působení na soud či účastníky řízení nelegitimními prostředky, které jsou na hraně zákona nebo za hranou zákona. Takovým prostředkem v případě „měkké“ partyzánské taktiky může být například zjevné zneužívání procesních institutů s cílem neúměrně zatížit soud, či takticky oddalovat rozhodnutí ve věci samé, a podobně. V případě „tvrdé“ partyzánské taktiky se může jednat o jednání nesoucí znaky trestného činu, jako například vydírání. Jakkoliv odborná literatura nepovažuje zejména tvrdou partyzánskou taktiku za častou, jedná se o jev natolik závažný, že je podle autora vhodné na něj upozorňovat. Přestože se tento problém na první pohled jeví jako individuální selhání účastníků řízení, v praxi se vyskytly i případy údajné součinnosti moci veřejné. V daném případě došlo k exekučnímu zadržení výpočetní techniky v advokátní kanceláři, která zastupovala svého klienta v rozhodčím řízení v klíčovém sporu s ruskou vládní společností.¹⁰

Předběžné opatření a jeho místo v mezinárodní arbitráži

Je zřejmé, že předběžná opatření vymezují právní řády, respektive jednotlivá rozhodná práva odlišně. Společnými znaky jsou zejména úprava

⁸ Blíže viz PRAVDA, V. Particularity of Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards in the Russian Federation: Public Policy. *International and Comparative Law Review* [online]. 2019, vol. 19, no. 1, s. 307-322 [cit. 2020-03-05]. ISSN 2464-6601. Dostupné z: <https://doi.org/10.2478/iclr-2019-0012>.

⁹ Tzv. „Guerrilla tactics“.

¹⁰ Blíže viz HOBER, K. a Ya. KRYVOI, eds. *Law and Practice of International Arbitration in the CIS Region*. 1st ed. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2017, s. 21-22. ISBN 978-90-411-6701-9.

práv a povinností účastníků sporu v době před rozhodnutím ve věci samé, spolu s dočasností takového rozhodnutí. Různit se pak budou zejména situace, za kterých se předběžné opatření vydává, entity nadané pravomocí takové opatření vydat a výčet práv a povinností, jež lze tímto dočasným rozhodnutím upravit.

V poměrech českého práva Jiří Levý vymezuje předběžné opatření jeho účelem, tedy jako *opatření poskytující ochranu právům účastníků v případech, kdy nelze vyčkávat až rozhodnutí ve věci samé*.¹¹ Dalším příkladem, tentokrát nikoliv ryze českým, lze uvést definici Ali Yeşilirmaka, podle které je předběžné opatření *prostředkem, který má sloužit k zajištění práv stran rozhodčího řízení do doby, než bude vydán rozhodčí nález*.¹² Ačkoliv byl pro výše zmíněnou interpretaci pojmu v původním znění užít pojem *provisional measure*, v mezinárodním prostředí uvedená definice vymezuje často stejnoznačné pojmy jako *interim measure*, *provisional relief*, a podobně.

Pravomoc rozhodce (rozhodčího senátu) vydat předběžné opatření není samozřejmá. Například v České republice rozhodčí senát není oprávněn vydat předběžné opatření, neboť český Zákon o rozhodčím řízení toto nepředpokládá, a tedy neumožňuje.

Newyorská úmluva ve svém článku III stanovuje smluvním státům následující stěžejní povinnost: *Každý Smluvní stát uzná rozhodčí nález za závazný a povolí jeho výkon podle předpisů o řízení, jež platí na území, kde nález je uplatňován, za podmínek stanovených v následujících člancích*.

Jak je z výše uvedené citace Newyorské úmluvy patrné, smluvní strany této úmluvy se zavázaly uznat a vykonat cizí rozhodčí nálezy, jejichž pojmovým znakem je zejména konečnost takového rozhodnutí. O předběžných opatřeních se v Newyorské úmluvě nehovoří.¹³ Je tak na každém

¹¹ Blíže viz J. Levý v SVOBODA, K., P. SMOLÍK, J. LEVÝ, R. ŠÍNOVÁ, et al. *Občanský soudní řád: Komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 225-231. ISBN 978-80-7400-506-0.

¹² Blíže viz YEŞILIRMAK, A. *Provisional Measures in International Commercial Arbitration*. 1st ed. The Hague: Kluwer Law International, 2005, s. 31. ISBN 90-411-2353-9.

¹³ Blíže viz GREBELSKIJ, A. Aktivita státních soudů na podporu mezinárodní obchodní arbitráže. In: *Advokátní kancelář „Grebelskij a partneři“* [online]. 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <http://gplaw.ru/pub/dejstviya-gosudarstvennyh-sudov-v-podderzhku-mezhdunarodnogo-kommercheskogo-arbitrazha/> [v ruském originále ГРЕБЕЛЬСКИЙ, А. Действия государственных судов в поддержку международного коммерческого арбитража. В: *Адвокатское бюро “Гребельский и Партнеры”* [онлайн]. 2020 [цит. 2020-03-05]. Доступно на: <http://gplaw.ru/pub/dejstviya-gosudarstvennyh-sudov-v-podderzhku-mezhdunarodnogo-kommercheskogo-arbitrazha/>].

jednotlivém státu, zda implementuje Newyorskou úmluvu do svého právního řádu nad rámec ujednaného, tj. zda poskytne rozhodčímu řízení podporu v rámci výkonu rozhodnutí i v rozsahu předběžných opatření.

Dalším fenoménem posledních let je tzv. zrychlené řízení (Expedited Procedure). Jedná se o zvláštní typ rozhodčího řízení, který je preferovaně uskutečnitelný v případech skutkově a právně jednodušších, zejména pokud je hodnota sporu relativně nízká. Například Stálý rozhodčí soud při Mezinárodní obchodní komoře (International Chamber of Commerce, zkratka ICC) uvádí v článku 30 Rozhodčích pravidel Mezinárodní obchodní komory odkaz na samostatná pravidla „Expedited Procedure Rules“. Předmětná pravidla pak s pomocí jistých procesních zjednodušení směřují k tomu, že účastníci řízení obdrží konečný rozhodčí nále v podstatně kratší době. Ve zmíněném příkladu rozhodčího řízení při Mezinárodní obchodní komoře se v rámci zrychleného řízení nepřipravuje soupis sporných otázek s konstatováním rozhodného práva (Terms of Reference), a také dokazování je podstatným způsobem omezeno.

Právě rychlost zrychleného řízení činí uvedený typ řízení silným konkurentem předběžných opatření. Zatímco předběžná opatření neustále naráží na problém s jejich vykonatelností, v případě zrychleného řízení tento problém nenastane. Na druhou stranu platí, že předběžné opatření je stále rychlejší a jeho (ne)vykonatelnost není absolutní, když záleží, k jakému fóru se účastník se svým návrhem obrátí.

Předběžná opatření vydávaná rozhodci mají oproti zrychleným řízením ještě další výhodu, a sice, že je v rámci mnoha jurisdikcí a mnoha rozhodčích pravidel lze vydat tzv. nouzovým rozhodcem (Emergency Arbitrator). Nouzový rozhodce bývá rozhodce rozdílný od rozhodců zvolených stranami rozhodčí doložky – v zásadě jde o předsedu stálého rozhodčího soudu nebo jím pověřeného rozhodce. Pokud si smluvní strany zvolí rozhodčí instituci, která zmíněný typ mezitímní úpravy poměrů účastníků řízení ve svých rozhodčích pravidlech umožňuje, a předem si aplikaci těchto ustanovení nevyloučily, lze se s žádostí o vydání předběžného opatření obrátit na stálý rozhodčí soud ještě před ustanovením předmětného rozhodčího senátu. Nebýt uvedeného institutu, účastníci rozhodčího řízení by museli vyčkat na sestavení rozhodčího senátu, což může být pro účastníka neakceptovatelně dlouhá doba.

Předběžné opatření v rámci mezinárodní arbitráže s vazbou na Rusko

Předběžná opatření jsou v ruském právním prostředí vymezena zejména v § 90 Zákona č. 95 ze dne 24. července 2002 Arbitrážní (obchodní) procesní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Obchodní procesní řád“), jako *časově omezená opatření, směřující k zajištění nároku či majetkových zájmů navrhovatele*.¹⁴

V Ruské federaci, na rozdíl od České republiky, Zákon o rozhodčím řízení v mezinárodních obchodních věcech ve svém § 17 možnost vydat předběžné opatření rozhodcem výslovně připouští:

§ 17 Pravomoc rozhodčího senátu nařídít mezitímní opatření

*Pokud se strany nedohodnou jinak, rozhodčí senát může na žádost některé ze stran nařídít kterékoli ze stran přijetí takových mezitímních ochranných opatření, které rozhodčí senát považuje za nezbytné s ohledem na předmět sporu. Rozhodčí senát může kteroukoli ze stran vyzvat ke složení odpovídajícího zajištění v souvislosti s těmito opatřeními.*¹⁵

Byla-li mezi stranami platně ujednána rozhodčí doložka a je-li dle shora uvedeného ustanovení dána pravomoc ruského rozhodce vydat předběžné opatření, je potřeba se dále tázat, jaký je vztah předběžného opatření vydaného rozhodcem a předběžného opatření vydaného státním soudem – zda pravomoc rozhodce nevylučuje pravomoc soudce, a naopak.

Přístup národních politik se k předmětné věci velmi různí. V některých státech může předběžné opatření vydat pouze rozhodce,¹⁶ nikoli

¹⁴ Parafrázováno. Blíže viz ruský originál: *срочные временные меры, направленные на обеспечение иска или имущественных интересов заявителя*, dále také KOVACHIDZE, D. I. Některé otázky uplatňování prozatímních opatření v mezinárodní obchodní arbitráži. In: *Одвѣтві права* [online]. 2017-09-14 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <http://отрасли-права.рф/article/24616> [v ruském originále КОБАХИДЗЕ, Д. И. Некоторые вопросы применения обеспечительных мер в международном коммерческом арбитраже. В: *Отрасли права* [онлайн]. 2017-09-14 [цит. 2020-03-05]. Доступно на: <http://отрасли-права.рф/article/24616>].

¹⁵ Překlad profesora Alexandra Bělohlávka týkající se *Zákona Ruské federace o mezinárodním obchodním rozhodčím řízení č. 5338-1, ve znění pozdějších předpisů* [1993-07-07] [v ruském originále *Закон Российской Федерации "О международном коммерческом арбитраже" № 5338-1, с изменениями и дополнениями* [1993-07-07]], blíže viz Documents. In: *The International Commercial Arbitration Court* [online]. 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <http://mkas.tpprf.ru/en/documents/>.

¹⁶ Samozřejmě, stále předpokládáme platně sjednanou rozhodčí doložku.

však státní soud. V jiných státech, včetně České republiky, je tomu právě naopak. Dále existují země jako právě Rusko, kde se smluvní strany rozhodčí doložky mohou obrátit s žádostí o vydání předběžného opatření jak na rozhodčí senát, tak na státní soud.¹⁷ Obecně lze konstatovat, že ruské státní soudy poskytují mezinárodnímu rozhodčímu řízení dvě základní „služby“ – jednak jde o uznání a výkon cizích rozhodčích nálezů ve smyslu článku III Newyorské úmluvy, a dále pak o tzv. podporu rozhodčího řízení, kam spadá zejména provádění dožadovaného dokazování a kýžené vydávání předběžných opatření na žádost (budoucích) účastníků rozhodčího řízení.¹⁸

Uvedený směr zvolený ruským zákonodárcem je promítnut v § 9 Zákona o rozhodčím řízení v mezinárodních obchodních věcech:¹⁹

§ 9 Rozhodčí smlouva a mezitímní soudní opatření

Je slučitelné s ustanoveními rozhodčí smlouvy, aby strana před zahájením rozhodčího řízení nebo v jeho průběhu požádala soud o nařízení zatímního ochranného opatření a soud aby o schválení těchto opatření rozhodl.

S tímto ustanovením zákona korespondují a na něj navazují ustanovení rozhodčích pravidel jednotlivých stálých rozhodčích soudů, například článek 34 odst. 5 Rozhodčích pravidel Mezinárodního obchodního rozhodčího soudu při Obchodní a průmyslové komoře Ruské federace

---

¹⁷ Blíže viz SKVORCOV, O. Ju., M. Ju. SAVRANSKIJ a G. V. SEVASTIANOV, eds. *Mezinárodní obchodní arbitráž: Učebnice*. 2. uprav. a dopln. vyd. Moskva: Statut, 2018, s. 256. ISBN 978-5-8354-1452-9 [v ruském originále СКВОРЦОВ, О. Ю., М. Ю. САВРАНСКИЙ и Г. В. СЕВАСТЬЯНОВ, ред. *Международный коммерческий арбитраж: Учебник*. 2-е перераб. и доп. изд. Москва: Статут, 2018, с. 256. ISBN 978-5-8354-1452-9].

¹⁸ Blíže viz GREBELSKIJ, A. Aktivita státních soudů na podporu mezinárodní obchodní arbitráže. In: *Advokátní kancelář „Grebelskij a partneři“* [online]. 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <http://gplaw.ru/pub/dejstviya-gosudarstvennyh-sudov-v-podderzhku-mezhdunarodnogo-kommercheskogo-arbitrazha/> [v ruském originále ГРЕБЕЛЬСКИЙ, А. Действия государственных судов в поддержку международного коммерческого арбитража. В: *Адвокатское бюро “Гребельский и Партнеры”* [онлайн]. 2020 [цит. 2020-03-05]. Доступно на: <http://gplaw.ru/pub/dejstviya-gosudarstvennyh-sudov-v-podderzhku-mezhdunarodnogo-kommercheskogo-arbitrazha/>].

¹⁹ Blíže viz GREBELSKIJ, A. Aktivita státních soudů na podporu mezinárodní obchodní arbitráže. In: *Advokátní kancelář „Grebelskij a partneři“* [online]. 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <http://gplaw.ru/pub/dejstviya-gosudarstvennyh-sudov-v-podderzhku-mezhdunarodnogo-kommercheskogo-arbitrazha/> [v ruském originále ГРЕБЕЛЬСКИЙ, А. Действия государственных судов в поддержку международного коммерческого арбитража. В: *Адвокатское бюро “Гребельский и Партнеры”* [онлайн]. 2020 [цит. 2020-03-05]. Доступно на: <http://gplaw.ru/pub/dejstviya-gosudarstvennyh-sudov-v-podderzhku-mezhdunarodnogo-kommercheskogo-arbitrazha/>].

(zkratka MKAS), respektive článek 31 odst. 5 Rozhodčích pravidel Mořské rozhodčí komise při Obchodní a průmyslové komoře Ruské federace, stejně jako článek 26 odst. 9 Rozhodčích pravidel Ruské rozhodčí asociace (Российская Арбитражная Ассоциация, zkratka RAA).²⁰ Současně v ruském právním prostředí platí, že možnost smluvní strany rozhodčí doložky (smlouvy) obrátit se s žádostí o vydání předběžného opatření ke státnímu soudu není rozporná s ujednáním stran o řešení jejich sporu rozhodci. Je přitom nerozhodné, zda se jedná o rozhodčí řízení s místem konání na území Ruské federace, anebo v zahraničí.²¹ Strany rozhodčí smlouvy se na státní soud mohou obrátit již před zahájením rozhodčího řízení a následně v jakýkoliv moment rozhodčího řízení, až do vyhlášení konečného rozhodnutí v rámci dané arbitráže.²²

Státní soudy coby „podpůrci“ rozhodčího řízení vydávají předběžná opatření podle obecných procesních předpisů, toho času platných a účinných na území Ruské federace. V předmětném obchodněprávním případě tedy podle Hlavy 8 Obchodního procesního řádu.²³ Podle Rezoluce pléna

²⁰ Blíže viz *Pravidla rozhodčího řízení pro mezinárodní obchodní spory Mezinárodního obchodního rozhodčího soudu při Obchodní a průmyslové komoře Ruské federace* [2017-01-11] [online]. 2017 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://mkas.tpprf.ru/ru/materials/> [v ruském originále *Правила арбитража международных коммерческих споров Международного коммерческого арбитражного суда при Торгово-промышленной палате Российской Федерации* [2017-01-11] [онлайн]. 2017 [цит. 2020-03-05]. Доступно на: <https://mkas.tpprf.ru/ru/materials/>; a *Arbitration Rules* [2014-04-21] [online]. Moscow: Russian Arbitration Association, 2014. 50 s. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: https://arbitration.ru/upload/medialibrary/dd3/ar_en_web.pdf. Ruská rozhodčí asociace je níže představena podrobněji.

²¹ Blíže viz *Usnesení pléna Nejvyššího soudu Ruské federace č. 53 o plnění funkcí podpory a kontroly soudy Ruské federace v souvislosti s rozhodčím řízením, mezinárodní obchodní arbitráží* [2019-12-10] [online]. 2019, s. 19 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <http://supcourt.ru/documents/own/28587/> [v ruském originále *Постановление Пленума Верховного Суда Российской Федерации № 53 О выполнении судами Российской Федерации функций содействия и контроля в отношении третейского разбирательства, международного коммерческого арбитража* [2019-12-10] [онлайн]. 2019, s. 19 [цит. 2020-03-05]. Dostupné na: <http://supcourt.ru/documents/own/28587/>].

²² Blíže viz SKVORCOV, O. Ju., M. Ju. SAVRANSKIJ a G. V. SEVASTIANOV, eds. *Mezinárodní obchodní arbitráž: Učebnice*. 2. uprav. a doplň. vyd. Moskva: Statut, 2018, s. 531. ISBN 978-5-8354-1452-9 [v ruském originále СКВОРЦОВ, О. Ю., М. Ю. САВРАНСКИЙ и Г. В. СЕВАСТЬЯНОВ, ред. *Международный коммерческий арбитраж: Учебник*. 2-е перераб. и доп. изд. Москва: Статут, 2018, с. 531. ISBN 978-5-8354-1452-9].

²³ Blíže viz *Usnesení pléna Nejvyššího soudu Ruské federace č. 53 o plnění funkcí podpory a kontroly soudy Ruské federace v souvislosti s rozhodčím řízením, mezinárodní obchodní arbitráží* [2019-12-10] [online]. 2019, s. 19 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <http://supcourt.ru/documents/own/28587/> [v ruském originále *Постановление Пленума Верховного Суда Российской Федерации № 53 О выполнении судами Российской Федерации*

Nejvyššího soudu Ruské federace č. 53 ze dne 10. prosince 2019 o poskytování součinnosti a kontroly ve vztahu k rozhodčímu řízení a mezinárodnímu rozhodčímu řízení v Ruské federaci mají ruské státní soudy, mimo jiné, posuzovat platnost rozhodčích doložek a jimi založenou pravomoc daného rozhodce nebo rozhodčí instituce.²⁴

Dalším podstatným rozdílem mezi předběžným opatřením vydaným českým soudem v rámci rozhodčího řízení a předběžným opatřením vydaným v rámci rozhodčího řízení v Rusku jsou důvody a způsoby, kterými může ruský rozhodčí senát do poměrů účastníků řízení předběžným opatřením zasáhnout. V rámci reformy, které v Rusku proběhly mezi lety 2016 a 2017, došlo ke změně okruhu předběžných opatření. Od této doby nejsou vztahy, které lze předběžnými opatřeními upravit, nijak taxativně vymezeny. Základním pravidlem zůstává, že předběžné opatření musí úzce souviset s předmětem sporu. Jakkoliv se podle doslovného výkladu může zdát, že se jedná o zcela neomezený okruh předběžných opatření, doktrína jistě limity plynoucí z povahy zmíněného institutu dovozuje.²⁵

Zatímco v České republice lze předběžným opatřením²⁶ sledovat pouze ochranu výkonu rozhodnutí ve věci samé, podle § 17 Zákona o rozhodčím řízení v mezinárodních obchodních věcech (zákon Ruské federace) lze rozhodnout o *takových mezitímních ochranných opatřeních, které rozhodčí senát považuje za nezbytné s ohledem na předmět sporu*. Jistý

функций содействия и контроля в отношении третейского разбирательства, международного коммерческого арбитража [2019-12-10] [online]. 2019, s. 19 [цит. 2020-03-05]. Доступно на: <http://supcourt.ru/documents/own/28587/>.

²⁴ Blíže viz *Usnesení pléna Nejvyššího soudu Ruské federace č. 53 o plnění funkcí podpory a kontroly soudy Ruské federace v souvislosti s rozhodčím řízením, mezinárodní obchodní arbitráží* [2019-12-10] [online]. 2019, s. 19 [cit. 2020-03-05]. Доступно на: <http://supcourt.ru/documents/own/28587/> [v ruském originále *Постановление Пленума Верховного Суда Российской Федерации № 53 О выполнении судами Российской Федерации функций содействия и контроля в отношении третейского разбирательства, международного коммерческого арбитража* [2019-12-10] [online]. 2019, s. 19 [цит. 2020-03-05]. Доступно на: <http://supcourt.ru/documents/own/28587/>].

²⁵ Blíže viz CHASANOV, M. Prozatímní opatření v ruské arbitráži: Na jaké žádosti stran nejsou rozhodci připraveni?. In: *Právo-300* [online]. 2019-06-11 [cit. 2020-03-05]. Доступно на: <https://300.pravo.ru/opinion/212154/> [v ruském originále ХАСАНОВ, М. Обеспечительные меры в российском арбитраже: к каким запросам сторон не готовы арбитражи?. В: *Právo-300* [online]. 2019-06-11 [цит. 2020-03-05]. Доступно на: <https://300.pravo.ru/opinion/212154/>].

²⁶ Rozuměj: předběžným opatřením vydaným soudem, leč s vazbou na rozhodčí řízení, tj. nikoliv čistě § 74 Zákona č. 99/1963 Sb. *Občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů*, nýbrž podle § 22 Zákona č. 216/1994 Sb. *o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů*.

demonstrativní výčet takových předběžných opatření, respektive cílů, která mohou předběžná opatření sledovat, lze identifikovat v článku 26 Rozhodčích pravidel Ruské rozhodčí asociace:²⁷

Článek 26 Interim Measures

1. *The arbitral tribunal may, at the request of a party, grant interim measures.*
2. *An interim measure is any temporary measure by which, at any time prior to the issuance of the award by which the dispute is finally decided, the arbitral tribunal orders a party, for example and without limitation, to:*
  - a) *Maintain or restore the status quo pending determination of the dispute;*
  - b) *Take action that would prevent or refrain from taking action that is likely to (i) cause current or imminent harm or (ii) prejudice to the arbitral process itself;*
  - c) *Provide a means of preserving assets out of which a subsequent award may be satisfied; or*
  - d) *Preserve evidence that may be relevant and material to the resolution of the dispute.*

Nad rámec výše uvedeného ruská rozhodčí jurisprudence uvádí, že předběžná opatření, ať již vydávána rozhodčím senátem či státním soudem, mohou být v ruském právním prostředí vydávána pro následující případy, respektive mohou sledovat zejména tyto účely:²⁸

- zákaz dispozice s peněží na účtu;
- zákaz právního jednání ve vztahu k předmětu sporu;
- uložení povinnosti k právnímu jednání ve vztahu k předmětu sporu;
- svěření věci do úschovy žalobci;

²⁷ Blíže viz *Arbitration Rules* [2014-04-21] [online]. Moscow: Russian Arbitration Association, 2014. 50 s. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: https://arbitration.ru/upload/medialibrary/dd3/ar_en_web.pdf. Ruská rozhodčí asociace RAA (Российская Арбитражная Ассоциация) byla založena v dubnu 2013 v Moskvě právními akademiky i praktiky. Deklarovaným cílem asociace je prosazovat zájmy byznysu, práva a vzdělávání dotčené odborné komunity nejen v Rusku, ale také ve Společenství nezávislých států (Содружество Независимых Государств). Asociace provozuje stránky <https://arbitration.ru/>.

²⁸ Blíže viz SKVORCOV, O. Ju., M. Ju. SAVRANSKIJ a G. V. SEVASTIANOV, eds. *Mezinárodní obchodní arbitráž: Učebnice*. 2. uprav. a doplň. vyd. Moskva: Statut, 2018, s. 530. ISBN 978-5-8354-1452-9 [v ruském originále SKVORCOV, O. Ю., М. Ю. САВРАНСКИЙ и Г. В. СЕВАСТЬЯНОВ, ред. *Международный коммерческий арбитраж: Учебник*. 2-е перераб. и доп. изд. Москва: Статут, 2018, с. 530. ISBN 978-5-8354-1452-9].

- ✚ zajištění důkazů;
- ✚ opatření směřující k zajištění výkonu budoucího rozhodnutí;
- ✚ uložení povinnosti k nepeněžitému plnění (například povinnost vyrobit a dodat výrobek, aby bylo zamezeno vzniku další škody);
- ✚ uložení povinnosti ke složení jistoty na úhradu nákladů rozhodčího řízení (Security for Costs).²⁹

V souladu s výše uvedeným lze shrnout, že v rámci mezinárodní obchodní arbitráže lze požádat o vydání předběžného opatření jak rozhodčí instituci, tak státní soudy. Volba jednoho či druhého může být, samozřejmě, částečně omezena zněním rozhodčí doložky, ale převážně záleží na libovůli samotného navrhovatele.

V ruských poměrech platí, že jakkoliv smluvní strany po uzavření rozhodčí doložky z povahy věci preferují řešení veškerých svých sporných otázek mimo státní soudnictví, v případě předběžných opatření je obecně výhodnější se obrátit na státní soud.

Výhodou předběžného opatření vydaného rozhodci je zejména skutečnost, že je zachována důvěrnost řízení daná povahou rozhodčího řízení a o věci rozhodnou stranami zvolení rozhodci.

„Nevýhodou“³⁰ předběžného opatření vydaného rozhodci je pak v ruských poměrech zejména skutečnost, že jsou (i) zásadně nevynutitelné prostřednictvím klasického výkonu rozhodnutí/exekuce,³¹ (ii) nemožnou se dotýkat práv třetích osob (osob, jež nejsou stranou rozhodčí smlouvy) a (iii) nelze je vydat bez slyšení obou stran, což může snížit efektivitu a rychlost vydání takového předběžného opatření.³² Předběžné

---

²⁹ Jde o zvláštní kategorii předběžného opatření, která se často vyskytuje ve většině jurisdikcí. Její odlišnost spočívá v tom, že se přímo neváže k předmětu sporu, ale k řízení samotnému.

³⁰ Autor bere do úvahy úhel pohledu navrhovatele předběžného opatření.

³¹ V případě výkonu rozhodnutí v rámci mezinárodní obchodní arbitráže je výkon rozhodnutí upraven v ruském *Federálním zákoně Rozhodčí procesní zákoník Ruské federace č. 95-FZ, ve znění pozdějších předpisů* [2002-07-24] [v ruském originále *Арбитражный процессуальный кодекс Российской Федерации № 95-ФЗ, с изменениями и дополнениями* [2002-07-24]], který nedobrovolný výkon předběžných opatření nepředpokládá. Dále také citace z HOBER, K. a Ya. KRYVOI, eds. *Law and Practice of International Arbitration in the CIS Region*. 1st ed. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2017, s. 283-284. ISBN 978-90-411-6701-9.

³² Blíže viz SKVORCOV, O. Ju., M. Ju. SAVRANSKIJ a G. V. SEVASTIANOV, eds. *Mezinárodní obchodní arbitráž: Učebnice*. 2. uprav. a doplň. vyd. Moskva: Statut, 2018, s. 527. ISBN 978-5-8354-1452-9 [v ruském originále СКВОРЦОВ, О. Ю., М. Ю. САВРАНСКИЙ и Г. В.

opatření, respektive řízení o jeho vydání v obecném soudnictví těmito „nevýhodami“ zatíženo není.

Podle názoru autora však není účelné na předběžné opatření vydané rozhodci zcela zanevřít. Podle některých názorů jsou rozhodnutí rozhodců účastníky řízení poměrně často respektována, a o to více, když se jedná o rozhodnutí rozhodců učiněná v době, kdy oba účastníci řízení stále mohou mít plný úspěch ve věci, přičemž rozhodce potřebují „na své straně“. Podle soudobé literatury se hovoří o dobrovolném uposlechnutí rozhodnutí rozhodců v 62 % případů. Uvedené číslo, kterým Skvorcovův kolektiv³³ argumentuje právě ve prospěch vydání předběžných opatření rozhodci, zdá se, nereflktuje svéráz ruského právního prostředí. Naproti tomu Karabelnikov³⁴ přichází se zcela opačným zjištěním, a sice, že se v Rusku dobrovolně splní naprosté minimum rozhodčích nálezů. Karabelnikova zjištění však pocházejí z roku 2009. Podle autora tak nelze v tuto chvíli nikomu v daných číslech přisvědčit.

Další motivací respektovat rozhodčím senátem vydané předběžné opatření může být riziko uložení povinnosti nahradit náklady rozhodčího řízení, popřípadě uložit takovému účastníku povinnost k náhradě případné škody.

Formy rozhodnutí o předběžných opatřeních

V rámci arbitráže se sudištěm v Rusku lze uvažovat o vydání předběžného opatření ve formě prozatímního rozhodčího nálezu nebo ve formě procesního příkazu. Právě druhá z možností je v ruském prostředí využívána častěji.³⁵ Jakkoliv může být v některých jurisdikcích podstatné, zda

---

СЕВАСТЬЯНОВ, ред. *Международный коммерческий арбитраж: Учебник*. 2-е перераб. и доп. изд. Москва: Статут, 2018, с. 527. ISBN 978-5-8354-1452-9].

³³ Blíže viz SKVORCOV, O. Ju., M. Ju. SAVRANSKIJ a G. V. SEVASTIANOV, eds. *Mezinárodní obchodní arbitráž: Učebnice*. 2. uprav. a doplň. vyd. Moskva: Statut, 2018, s. 534. ISBN 978-5-8354-1452-9 [v ruském originále СКВОРЦОВ, О. Ю., М. Ю. САВРАНСКИЙ и Г. В. СЕВАСТЬЯНОВ, ред. *Международный коммерческий арбитраж: Учебник*. 2-е перераб. и доп. изд. Москва: Статут, 2018, с. 534. ISBN 978-5-8354-1452-9].

³⁴ Boris Karabelnikov je ruský akademik a rozhodce, toho času praktikující v Litvě. Karabelnikov je právníkem, který kritizuje přesnost statistik Ruské rozhodčí asociace z roku 2018, kdy podle něj byla do statistik selektována pouze určitá výše rozhodnutí.

³⁵ Blíže viz SKVORCOV, O. Ju., M. Ju. SAVRANSKIJ a G. V. SEVASTIANOV, eds. *Mezinárodní obchodní arbitráž: Učebnice*. 2. uprav. a doplň. vyd. Moskva: Statut, 2018, s. 533. ISBN 978-5-8354-1452-9 [v ruském originále СКВОРЦОВ, О. Ю., М. Ю. САВРАНСКИЙ и Г. В. СЕВАСТЬЯНОВ, ред. *Международный коммерческий арбитраж: Учебник*. 2-е перераб. и доп. изд. Москва: Статут, 2018, с. 533. ISBN 978-5-8354-1452-9].

bude předběžné opatření vydáno formou prozatímního nálezu nebo formou procesního příkazu, v případě Ruska to podle zjištění autora nehraje příliš významnou roli. Pokud se v některých státech otevírá možnost vykonat předběžné opatření vydané formou zatímního rozhodčího nálezu, ruské procesní právo uznání a výkon předběžných opatření vydaných rozhodci v jakékoliv formě nepředpokládá, respektive neumožňuje.³⁶

Naléhavý rozhodce (Чрезвычайный арбитр)

Obdobně, jako je tomu v jiných jurisdikcích, je v Rusku možné požádat o vydání předběžného opatření stálý rozhodčí soud také v okamžiku, kdy dosud nebyl sestaven rozhodčí senát. Příloha č. 1 ze dne 29. prosince 2015 o postavení Mezinárodního obchodního rozhodčího soudu při Obchodní a průmyslové komoře Ruské federace k Zákonu o rozhodčím řízení v mezinárodních obchodních věcech³⁷ ve svém článku 10 umožňuje, aby před zformováním rozhodčího senátu mohl předseda Mezinárodního obchodního rozhodčího soudu při Obchodní a průmyslové komoře Ruské federace vydat předběžné opatření jako tzv. naléhavý rozhodce.³⁸

Zrychlené řízení (Ускоренное арбитражное разбирательство)

Obdobně, jako autor shrnuje výše, také v rámci ruské rozhodčí kultury se prosadilo zrychlené řízení (Expedited Procedure),³⁹ které lze identifikovat například opět v Rozhodčích pravidlech Mezinárodního obchodního

---

³⁶ Blíže viz *Usnesení pléna Nejvyššího soudu Ruské federace č. 53 o plnění funkcí podpory a kontroly soudu Ruské federace v souvislosti s rozhodčím řízením, mezinárodní obchodní arbitráží* [2019-12-10] [online]. 2019, s. 19 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <http://supcourt.ru/documents/own/28587/> [v ruském originále *Постановление Пленума Верховного Суда Российской Федерации № 53 О выполнении судами Российской Федерации функций содействия и контроля в отношении третейского разбирательства, международного коммерческого арбитража* [2019-12-10] [online]. 2019, s. 19 [cit. 2020-03-05]. Dostupné na: <http://supcourt.ru/documents/own/28587/>].

³⁷ Blíže viz *Narižení o Mezinárodním obchodním rozhodčím soudu při Obchodní a průmyslové komoře Ruské federace* [2015-12-29] [online]. 2015 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://base.garant.ru/10101354/53f89421bbdaf741eb2d1ecc4ddb4c33/> [v ruském originále *Положение о Международном коммерческом арбитражном суде при Торгово-промышленной палате Российской Федерации* [2015-12-29] [online]. 2015 [cit. 2020-03-05]. Dostupné na: <https://base.garant.ru/10101354/53f89421bbdaf741eb2d1ecc4ddb4c33/>].

³⁸ Rusky *чрезвычайный арбитр*; jedná se o institut korespondující s pojmem Emergency Arbitrator, jak jej známe například z Rozhodčích pravidel International Chamber of Commerce (ICC).

³⁹ Podstata daného institutu je vysvětlena výše.

rozhodčího soudu při Obchodní a průmyslové komoře Ruské federace, a sice ve článku 33:⁴⁰

Článek 33 Expedited Procedure

1. *Unless the parties have agreed otherwise and provided that the total amount of all claims filed by any parties within the established time period (except for claims for interest and reimbursement of arbitration costs) does not exceed 50,000 USD, the arbitral proceedings shall be conducted subject to special rules set forth by the present paragraph.*
2. *As a rule, a case is settled by a sole arbitrator appointed by the procedure provided by § 16 of the Rules.*
3. *The exchange of written statements related to the merits of the dispute between the parties shall be limited to the filing of a statement of claim and a statement of defense [...].*
4. *The arbitral proceedings shall be based exclusively on written materials, without holding an oral hearing, unless [...].*

Ve shora uvedeném článku 33 Rozhodčích pravidel Mezinárodního obchodního rozhodčího soudu při Obchodní a průmyslové komoře Ruské federace lze identifikovat obdobné prvky jako v případě totožného institutu v rozhodčích pravidlech jiných světových rozhodčích institucí, jako například omezení zrychleného řízení pro spory s jistým finančním limitem, absence ústního projednání věci a další procesní omezení. Dlužno podotknout, že na rozdíl od předběžných opatření vydaných rozhodci, se ruské právo ke zrychlenému rozhodčímu řízení nikterak nevyjadřuje. Pokud je výsledkem konečný rozhodčí náález a pokud byly naplněny základní procesní práva účastníků řízení, ruské státní soudy takový rozhodčí náález zásadně uznají a vykonají.

Závěr

Ruské pozitivní právo upravující mezinárodní obchodní arbitráž není nikterak podřadné a za západními zákony nezaostává. Základem je převzatý vzorový zákon Komise Organizace spojených národů pro meziná-

---

⁴⁰ Blíže viz *Pravidla rozhodčího řízení pro mezinárodní obchodní spory Mezinárodního obchodního rozhodčího soudu při Obchodní a průmyslové komoře Ruské federace* [2017-01-11] [online]. 2017 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://mkas.tpprf.ru/ru/materials/> [v ruském originále *Правила арбитража международных коммерческих споров Международного коммерческого арбитражного суда при Торгово-промышленной палате Российской Федерации* [2017-01-11] [онлайн]. 2017 [цит. 2020-03-05]. Доступно на: <https://mkas.tpprf.ru/ru/materials/>].

rodní obchodní právo UNCITRAL, který je doplněn střízlivou snahou Nejvyššího soudu Ruské federace sjednocovat judikaturu státních soudů, pokud jde o ingerenci do rozhodčího řízení v zákonem předpokládaných případech.

Přes veškerou snahu ruských autorit má ruské státní soudnictví v relevantních kruzích (odborná veřejnost, nadnárodní investoři) někdy pověst jurisdikce, které je vhodné se, pokud možno, vyhnout. Tato atmosféra se dotýká také mezinárodní obchodní arbitráže. Jakkoliv lze o samotném rozhodčím řízení se sudištěm v Rusku konstatovat, že následuje v rámci předběžných opatření základní moderní trendy (nouzový rozhodce, popřípadě konkurenční institut zrychlených řízení), nejedním problémem nastává při ingerenci státních soudů, ke které dochází v rámci požadovaných úkonů (zejména dokazování), při vydávání předběžných opatření, a dále v rámci uznávání a výkonu rozhodčích nálezů.

Přesto, že autor neměl k dispozici judikaturu rozhodčích soudů (princip neveřejnosti rozhodčího řízení), například k rozhodčí instituci Mezinárodnímu obchodnímu rozhodčímu soudu při Obchodní a průmyslové komoře Ruské federace lze uvést alespoň tolik, že se na jejím chodu coby rozhodce účastní uznávaná autorita českého rozhodčího řízení profesor Alexander Bělohávek. O popularitě Mezinárodního obchodního rozhodčího soudu při Obchodní a průmyslové komoře Ruské federace pak svědčí i statistiky, kdy ve srovnání s velmi populární rozhodčí institucí The London Court of International Arbitration (317 sporů v roce 2018) řešil Mezinárodní obchodní rozhodčí soud při Obchodní a průmyslové komoře Ruské federace v roce 2018 celkem 454 sporů.⁴¹

Nehledě na možnou kvalitu stálých rozhodčích soudů, mnohým účastníkům rozhodčího řízení nezbyde nic jiného, než se se svou žádostí o vydání předběžného opatření obrátit na ruské státní soudy. Bude-li předmětem předběžného opatření zajištění majetku, lze očekávat, že se takový navrhovatel pokusí dosáhnout zajištění majetku v jiné jurisdikci (bude-li mít povinný majetek i mimo území Ruské federace), stejně, jako je tomu v případě úvah oprávněného k výkonu konečného rozhodčího nálezu (jak uvádí Karabelnikov).

---

⁴¹ Zmíněné vyplývá ze statistik uvedených na internetových stránkách jednotlivých rozhodčích institucí; blíže viz *The London Court of International Arbitration* [online]. 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.lcia.org/>; a *The International Commercial Arbitration Court* [online]. 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <http://mkas.tpprf.ru/en/>.

Pokud by bylo možné si jednoduše odmyslet souvztažnost rozhodčího řízení s ruskými státními soudy, autor by závěrem patrně nekonstatoval žádné podstatné problémy samotného rozhodčího řízení se sudištěm v Rusku. Ostatně, smluvní strany rozhodčí doložky si své rozhodce volí svobodně a podle svého vlastního uvážení, přičemž osoby rozhodců jsou bezpochyby základním ukazatelem úrovně celého řízení. Právě ruské státní soudnictví, které si však v praxi odmyslet nelze, přináší do rozhodčího řízení další proměnnou, která bude předmětem autorova zkoumání i v budoucnu.

Seznam bibliografických odkazů

Arbitration Rules [2014-04-21] [online]. Moscow: Russian Arbitration Association, 2014. 50 s. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: https://arbitration.ru/upload/medialibrary/dd3/ar_en_web.pdf.

Documents. In: *The International Commercial Arbitration Court* [online]. 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <http://mkas.tpprf.ru/en/documents/>.

Federální zákon o arbitráži (rozhodčím řízení) v Ruské federaci č. 382-FZ, ve znění pozdějších předpisů [2015-12-29] [v ruském originále *Федеральный закон "Об арбитраже (третейском разбирательстве)" в Российской Федерации № 382-ФЗ, с изменениями и дополнениями* [2015-12-29]].

Federální zákon Rozhodčí procesní zákoník Ruské federace č. 95-FZ, ve znění pozdějších předpisů [2002-07-24] [v ruském originále *Арбитражный процессуальный кодекс Российской Федерации № 95-ФЗ, с изменениями и дополнениями* [2002-07-24]].

GREBELSKIJ, A. Aktivity státních soudů na podporu mezinárodní obchodní arbitráže. In: *Advokátní kancelář „Grebelskij a partneři“* [online]. 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <http://gplaw.ru/pub/dejstviya-gosudarstvennyh-sudov-v-podderzhku-mezhdunarodnogo-kommercheskogo-arbitrazha/> [v ruském originále ГРЕБЕЛЬСКИЙ, А. Действия государственных судов в поддержку международного коммерческого арбитража. В: *Адвокатское бюро "Гребельский и Партнеры"* [онлайн]. 2020 [цит. 2020-03-05]. Доступно на: <http://gplaw.ru/pub/dejstviya-gosudarstvennyh-sudov-v-podderzhku-mezhdunarodnogo-kommercheskogo-arbitrazha/>].

HOBER, K. a Ya. KRYVOI, eds. *Law and Practice of International Arbitration in the CIS Region*. 1st ed. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2017. 608 s. ISBN 978-90-411-6701-9.

CHASANOV, M. Prozatímní opatření v ruské arbitráži: Na jaké žádosti stran nejsou rozhodci připraveni?. In: *Právo-300* [online]. 2019-06-11 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://300.pravo.ru/opinion/212154/> [v ruském originále ХАСАНОВ, М. Обеспечительные меры в российском арбитраже: к каким запросам сторон не готовы арбитры?. В: *Právo-300* [онлайн]. 2019-06-11 [цит. 2020-03-05]. Доступно на: <https://300.pravo.ru/opinion/212154/>].

KOBACHIDZE, D. I. Některé otázky uplatňování prozatímních opatření v mezinárodní obchodní arbitráži. In: *Odvětví práva* [online]. 2017-09-14 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <http://отрасли-права.рф/article/24616> [v ruském originále КОБАХИДЗЕ, Д. И. Некоторые вопросы применения обеспечительных мер в международном коммерческом арбитраже. В: *Отрасли права* [онлайн]. 2017-09-14 [цит. 2020-03-05]. Доступно на: <http://отрасли-права.рф/article/24616>].

MITROFANOV, A. Mučili je a zavřeli až na 18 let. Kauza Sít hýbe ruskou veřejností. In: *iROZHLAS* [online]. 2020-02-15 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/komentare/sit-kauza-rusko-komentar-alexandr-mitrofanov-cesky-rozhlas-plus_2002150629_gak.

Nařízení o Mezinárodním obchodním rozhodčím soudu při Obchodní a průmyslové komoře Ruské federace [2015-12-29] [online]. 2015 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://base.garant.ru/10101354/53f89421bbdaf741eb2d1ecc4ddb4c33/> [v ruském originále Положение о Международном коммерческом арбитражном суде при Торгово-промышленной палате Российской Федерации [2015-12-29] [онлайн]. 2015 [цит. 2020-03-05]. Доступно на: <https://base.garant.ru/10101354/53f89421bbdaf741eb2d1ecc4ddb4c33/>].

PRAVDA, V. Particularity of Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards in the Russian Federation: Public Policy. *International and Comparative Law Review* [online]. 2019, vol. 19, no. 1, s. 307-322 [cit. 2020-03-05]. ISSN 2464-6601. Dostupné z: <https://doi.org/10.2478/iclr-2019-0012>.

Pravidla rozhodčího řízení pro mezinárodní obchodní spory Mezinárodního obchodního rozhodčího soudu při Obchodní a průmyslové komoře Rus-

- ké federace* [2017-01-11] [online]. 2017 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://mkas.tpprf.ru/ru/materials/> [v ruském originále *Правила арбитража международных коммерческих споров Международного коммерческого арбитражного суда при Торгово-промышленной палате Российской Федерации* [2017-01-11] [онлайн]. 2017 [цит. 2020-03-05]. Доступно на: <https://mkas.tpprf.ru/ru/materials/>].
- SKVORCOV, O. Ju., M. Ju. SAVRANSKIJ a G. V. SEVASTIANOV, eds. *Mezinárodní obchodní arbitráž: Učebnice*. 2. uprav. a dopln. vyd. Moskva: Statut, 2018. 965 s. ISBN 978-5-8354-1452-9 [v ruském originále СКВОРЦОВ, О. Ю., М. Ю. САВРАНСКИЙ и Г. В. СЕВАСТЬЯНОВ, ред. *Международный коммерческий арбитраж: Учебник*. 2-е перераб. и доп. изд. Москва: Статут, 2018. 965 с. ISBN 978-5-8354-1452-9].
- SVOBODA, K., P. SMOLÍK, J. LEVÝ, R. ŠÍNOVÁ, et al. *Občanský soudní řád: Komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. 1398 s. ISBN 978-80-7400-506-0.
- The International Commercial Arbitration Court* [online]. 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <http://mkas.tpprf.ru/en/>.
- The London Court of International Arbitration* [online]. 2020 [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.lcia.org/>.
- Úmluva OSN o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů uzavřená 10. června 1958 v New Yorku*. Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 74/1959 Sb. o Úmluvě o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů.
- Usnesení pléna Nejvyššího soudu Ruské federace č. 53 o plnění funkcí podpory a kontroly soudy Ruské federace v souvislosti s rozhodčím řízením, mezinárodní obchodní arbitráží* [2019-12-10] [online]. 2019. 30 s. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <http://supcourt.ru/documents/own/28587/> [v ruském originále *Постановление Пленума Верховного Суда Российской Федерации № 53 О выполнении судами Российской Федерации функций содействия и контроля в отношении третейского разбирательства, международного коммерческого арбитража* [2019-12-10] [онлайн]. 2019. 30 с. [цит. 2020-03-05]. Доступно на: <http://supcourt.ru/documents/own/28587/>].
- YEŞİLIRMAK, A. *Provisional Measures in International Commercial Arbitration*. 1st ed. The Hague: Kluwer Law International, 2005. 329 s. ISBN 90-411-2353-9.

Zákon č. 99/1963 Sb. Občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 216/1994 Sb. o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon Ruské federace o mezinárodním obchodním rozhodčím řízení č. 5338-1, ve znění pozdějších předpisů [1993-07-07] [v ruském originále Закон Российской Федерации "О международном коммерческом арбитраже" № 5338-1, с изменениями и дополнениями [1993-07-07]].

Mgr. Václav Pravda

Právnická fakulta
Univerzita Palackého v Olomouci
Třída 17. listopadu 8
771 11 Olomouc
Česká republika
vasekpravda@atlas.cz